

UHİVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Ocak / Şubat / Mart - Kış Dönemi Cilt: 2 Sayı: 2 Yıl:2014 Jel Kodu: Z11
January / February / March – Winter Semester Volume: 2 Issue: 2 Year: 2014
ID:32 K: 53

SIEGFRIED LENZ'İN KISA ÖYKÜLERİNDE KADIN-ERKEK MOTİFİ*

MAN AND WOMAN MOTIF IN SIEGFRIED LENZ'S SHORT STORIES

Aşkım ÖĞÜT MARANGOZ

Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü
askimmarangoz@hotmail.com

Özet: Alman edebiyatının en önemli savaş sonrası ve günümüz yazarlarından olan Siegfried Lenz'in kısa öykülerinde kadın- erkek motifi temel alınarak hazırlanmış olan bu çalışmada, geçmişten günümüze dek sorun olan "iletişim(sizlik)" konusu işlenmeye çalışılmış, iletişim(sizlik) kavramı ve çatışması, belirli eserler doğrultusunda incelenerek değerlendirilmiştir.

Anahtar kelimeler: İletişim, İletişimsizlik, Çatışma, Kadın-Erkek İletişimi, Kadın-Erkek Motifi, Empati

Abstract: In this study based on the man and woman motifs in the short stories of Siegfried Lenz, who is one of the contemporary and post-war German writers, the long-standing matter of lack of communication has been discussed and the concept of lack of communication has been examined through certain works.

Keywords: Communication, Lack of Communication, Disagreement, Man and Woman Communication, Man and Woman Motif, Empathy

*Bu çalışmada, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi'mde incelemiş olduğum, Alman yazar SiegfriedLenz'in kısa öykülerindeki kadın-erkek, aile çocuk ve hükümet-vatandaş arasındaki iletişimsizlik konusundan yola çıkarak, "Kadın-Erkek Motifi" incelenip değerlendirilmiştir.

GİRİŞ

Kişilerin duygu ve düşüncelerini çeşitli yollarla başkalarına doğrudan veya dolaylı olarak aktarmasına iletişim denmektedir.

İnsan çevresi ile sürekli iletişim halindedir. İnsanların etrafıyla iletişimde bulunması, kabul görmek ve anlaşılma ihtiyacından doğar. Bu yüzden kişiler arasında duygu ve düşünce aktarımı önemlidir; özellikle yüz yüze yapılan bir iletişimde ses tonu, beden dili, jest ve mimikleri ayrı bir önem taşır.

İletişimde dinleyici, duygu ve düşüncesini aktaran kişi kadar önemlidir; çünkü dinlemek, duyabilmek ve görebilmek de iletişimin sağlıklı akışı için gereklidir. Alman yazar Goethe, dinlemenin ne kadar önemli olduğunu şu sözleriyle vurgulamıştır: “Konuşmak bir gereksinim, dinlemek bir sanattır” (Telepati, 2014).

Ne yazık ki insan, her zaman sağlıklı iletişim kuramaz. Kişiler iletişimde bazen birbirlerine karşı tavır alabilir ve birbirleriyle çatışma yaşayabilir. Bu yüzden kimi zaman iletişim yaralayıcı ve yıpratıcı da olabilir.

Sağlıklı iletişim kurabilmek, karşılıklı anlaşabilmek ve empati yapabilmek için her

iki kişinin de ruh sağlığının yerinde olması gerekir; çünkü kişinin içinde bulunduğu durum ruh haline, ruh hali de kişinin davranışına ve iletişim biçimine yansır.

İletişim sadece sözle olmaz; iletişimin birçok farklı çeşidi ve yolları vardır. İletişim çeşitleri, insanın kendi içinde kurduğu iletişim ve kişiler arası iletişimden oluşmaktadır. İletişim yolları ise sözlü iletişim ve sözsüz iletişimdir.

İletişimsizlik geçmişten günümüze kadar toplumda sorun olmaya devam etmekte; bunun bir yansıması olarak da kişiler arasında iletişim çatışmaları görülmektedir. Çatışmalara yol açan başlıca etkenler; kişilerin kültür seviyesi, yetişme ortamı, kuşak farkı, yaşı, ekonomik durumu ve kişilerin psikolojisidir. İnsanlar bütün bu çatışmaları ancak birbirini anlama yoluna giderek yani empati kurarak önleyebilir; zira empati insanları birbirini yaklaştırır ve iletişimi kolaylaştırır.

1.İLETİŞİM KAVRAMI VEÇATIŞMA

İletişim kavramı, psikoloji, sosyoloji, yönetim, tıp vb. birçok bilim dalının inceleme konusu olmuştur. Bu nedenle iletişim kavramının farklı bilim dallarına ve

farklı bakış açılarına göre birçok tanımının yapıldığı görülmektedir. İngilizcede “communication” olarak kullanılan iletişim sözcüğünün kökeni, Latince “communis ve communicare” sözcüklerinden türetilmiş olup “ortak, ortak kılmak, ortak olmak ve haberdar etme” anlamında kullanılmaktadır(Gürüz ve Eğinli, 2012: 5).

İletişimin birçok tanımı vardır ama kısaca “duygu ve düşüncelerin karşısındaki kişiye aktarılması” olarak tanımlanabilir. İletişimin sağlanabilmesi için iletişimi oluşturan kaynak, mesaj, kanal, alıcı, geri bildirim gibi öğeler vardır. Bu öğeler, etkili bir iletişimin temel taşlarını oluştur ve duygu ve bilgi aktarımının başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesine yardımcı olurlar. İletişim kurarken iletilmek istenilen duygu ve düşünce, iletişimin iki türünden biriyle, sözlü ya da sözsüz iletişim olarak gerçekleştirilir.

İletişim bir paylaşma eylemidir; fakat birçok sorun iletişimsizlikten kaynaklanmaktadır. Çünkü her insanın beklentileri, ihtiyaçları, algılayışı, bakış açısı farklıdır. Bu farklılıklar bazen kişiler arasında iletişim kopukluğuna ve çatışmalara yol açar. Bu yüzden çatışma kimi zaman, kişide yaralayıcı ve yıpratıcı

olabilmekte hatta fizyolojik, psikolojik veya davranışsal bir sorun olarak da ortaya çıkabilmektedir.

Dökmen (2008; 102)’e göre iletişimi etkileyen on bir faktör vardır. Bunlar:

1. Biliş (cognition)
2. Algı (perception)
3. Duygu
4. Bilinçdışı
5. İhtiyaçlar
6. İletişim Becerisi
7. Kişisel Faktörler
8. Kültürel faktörler
9. Roller
10. Sosyal ve Fiziksel Çevre
11. Mesajın Niteliği

Kişiler arası iletişim çatışmalarını Dökmen, (2013: 39) dört grupta toplamıştır:

1. Kişi-içi iletişim ve Çatışma
2. Kişilerarası iletişim ve Çatışma
3. Örgüt-içi iletişim ve Çatışma
4. Kitle iletişimi ve Çatışma

Dökmen, Graf Analiz’in çatışma sınıflamasını ise sekiz maddede göstermiştir: (Dökmen, 2008: 65-78)

1. Aktif Çatışma (Kötü Adam Ne Söylese Kötüdür)

2. Pasif Çatışma (Küsler Diyalogu)
3. Varoluş Çatışması (Ben sandım ki...)
4. Tümünden reddetme (Hiç...)
5. Önyargılı Çatışma (Ben kararımı çoktan verdim...)
6. Yoğunluk Çatışması (Haklısın ama...)
7. Kısmi Algılama Çatışması (Bunu da mı demiştin...)
8. Alıkoyma Çatışması (Anlatamadım galiba...)

Kişi-içi İletişim ve Çatışma: Kişi-içi iletişim, kişiler arası iletişime benzer bir yapıda olup alıcı ve kaynağın aynı kişide toplanmasıdır. İnsan, yaşadığı olaylardan birtakım mesajlar üreterek kendi içinde iletişim haline geçer. İletişim kuran bireyin bilinçaltı ve içinde olduğu durumlar iç çatışma yaşamasına neden olmaktadır. Kişi, karşılaştığı baskı ve olaylarda farklı güdülere yönlenebilir. Kişide yavaşma ve kaçma gibi davranışlar gözlemleyebiliriz. Aynı zamanda birey, eğer kendi sahip olduğu bilgi ve yaşam tarzına aykırı bir durumda davranırsa çelişkiye düşer. Bu çelişki durumunda davranışını değiştirebilir, karşılaştığı mevcut duruma göre yeni bir tavır takınabilir ya da psikolojik olarak kendini rahatlama yolunu seçebilir. Bu durumlarda birey savunma

mekanizmasını ortaya koyar ve iç çatışmasıyla mücadele yaşar.

Kişiler arası İletişim ve Çatışma: Kişiler arasında bir takım faktörler çatışmaların yaşanmasına neden olur. Bunlar algı, duygu, ihtiyaç, iletişim becerisi, bilişsel, bilinç dışı, kültürel faktörler, çevre, roller, statü, mesajın niteliği, kişisel faktörlerdir. İnsanların bulunduğu çevrede karşılaştıkları duruma, bulunduğu mekanın ve ortamdaki dış faktörlerin etkisi olmaktadır. Bu kişilerde farklı algılara, farklı algılar ise farklı tepkilere yol açmaktadır. Aynı şekilde kişinin içinde bulunduğu sosyo-ekonomik koşullar, kurallar, din ve dil gibi kültürel öğelerde çatışma yaşanmasına sebep olur. Kurallar, bulunulan yer ve zamana göre değişkenlik taşıdığı için toplumda farklı şekillerde yer bulur. İletişim çatışmalarına yol açan başka bir etken de kişisel farklılıklardır. Cinsiyet, yaş, fiziksel görünüm gibi faktörler, kaynak ve alıcı arasındaki iletişimin boyutunu belirler. Bunun bir başka yansıması da toplumsal statülerde görülür. Mesleki ve sosyal roller, kişiden beklenen tutum ve davranışları etkilemekte, kişiler arasında büyük çatışmalar yaşanmaktadır. Mesajın niteliği, iletişimin sağlıklı bir şekilde kurula bilmesindeki en önemli etkeni oluşturur.

UHİVE

www.uhedergisi.com

Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
Ocak / Şubat / Mart - Kış Dönemi Cilt: 2 Sayı: 2 Yıl:2014 Jel Kodu: Z11
January / February / March – Winter Semester Volume: 2 Issue: 2 Year: 2014
ID:32 K: 53

Kaynağın alıcıya ilettiği mesajın anlamı, çatışmanın nedenini ortaya koyar. Dökmen (2013: 154)'e göre: "Kişiler, kendilerine ulaşan bir mesajın kapsamına karşı olduklarında, sırf bu yüzden mesajı gönderenle çatışmaya başlayabilirler."

Tümünden reddetme, ön yargılı yaklaşım, yoğunluk çatışmalarının izlerine burada rastlanır. Alıcı, mesaj kendisine ulaştığı anda; mesajı ya da göndereni uygun görmeyebilir. Bunun sonucuna bağlı olarak mesajı dinler ya da dinlemez. Doğru ya da yanlış mesajı anlayarak geri bildirimde bulunur. Bu geri bildirim kaynağında kabul edip etmeme hakkı vardır. Eğer yanlış anlaşılma varsa ya da mesaja karşı çıkılırsa iletişim kopukluğu yaşanır bu da iki tarafı çatışmaya sürükler.

Örgüt-içi İletişim ve Çatışma: Belirli bir otorite ve hiyerarşinin yer aldığı sistemde bir amacı gerçekleştirmek için bir araya gelen insanların oluşturduğu organizasyonlar esnasında ortak bir dil kullanılması esastır. Bir örgütlenmede görev alan bireyler, sahip oldukları rol ve statünün gereğini yapar. Örgüt üyeleri arasında, rol çatışmaları, alt-üst karmaşalarına rastlanır. Bazen kişi-içi çatışma şeklinde görülebildiği gibi,

kişilerarası çatışma olarak da karşımıza çıkar.

Örgüt üyelerinin sahip oldukları rolleri algılayış ve uygulama biçimleri, kurulan iletişimin kalitesini belirler. Başvurulan sözlü ya da sözsüz iletişim teknikleri, belirgin şekilde tanımlanmış olmaz ise çatışmaya yol açar. Üyelerin hiyerarşi içindeki rollerini kendilerine uygun bulup bulmamaları da sorun yaşanmasına neden olmaktadır.

Kitle İletişimi ve Çatışma:Kitle iletişimi, birçok kişinin bir araya gelerek belirli sembollerle anlaşmasını kapsamaktadır. Kitle iletişimini gerçekleştiren araçlar denilince akla televizyon, radyo ve gazete gibi yayınlar gelmektedir. Kitle iletişim araçları, tiyatrodan çizgi romanlara dek birden fazla ögeyi içinde barındırır. Bu çatışma biçiminde daha çok kişilerarası iletişim öğelerinin izlerini görebilir.

Kitle iletişiminde çatışma, araçlar arasında olabileceği gibi, örgüt içinde de yaşanabilir. Bazen kitle iletişimi ve toplum arasında, bazen de kişi-içi çatışmalarda da etkili olmaktadır. Çatışma, kitle iletişim araçları arasındaysa her zaman çift taraflı olmayabilir. Eleştirmenler, gazete yazarları

gibi uzmanlarda çatışmanın genellikle tek taraflı olduğu görülür. Basın yayın organları arasında rekabet girişimleri, çatışmaları önleyen bir faktör olarak göze çarpsa da izleyiciler arasında sorun yaşanmasına neden olabilir. Kitle iletişim araçlarının verdiği mesajlar, alıcı ve kaynak arasında çatışmalar yaşanmasını etkileyebilir, kişiler arasındaki ilişkilere farklı bir boyut kazandırabilir.

Örgüt içi iletişimlerde yaşanan tartışmalar ise, kitle iletişim araçları aracılığıyla kamuoyuna büyük ölçüde yansımaktadır. Toplumun her kesiminde farklı yorumlar yapılmasına neden olur. Kitle iletişim araçları, toplumdaki bireyleri haberdar etmesinin yanı sıra yönlendirebilir de. Kamuoyunda yeni bakış açılarının izlerine rastlayabilir, tutum ve davranışların değişebileceği söylenebilir. İzleyicilere çeşitli modeller sunarak kişilere yeni davranış biçimleri katılmakta, bu modellerin niteliği de önem kazanmaktadır.

2.SIEGFRIED LENZ'İN BİYOGRAFİSİ VE KISA ÖYKÜLERİNDE KADIN-ERKEK MOTİFİNİN ELE ALINIŞI

Bu bölümde yazarın, “*Die Flut ist pünktlich*” (Medcezir vaktinde olur) ve

“*Der sechste Geburtstag*” (Altıncı doğum günü) öykülerinden yola çıkarak,kadın-erkek motifini nasıl ele aldığı gösterilerek bu motifin kullanımı ile ilgili,adı geçen öykülerden örnekler verilecektir.

Siegfried Lenz Alman edebiyatının en önemli savaş sonrası ve günümüz yazarlarındanıdır. Lenz, 1926'da Prusya'nın küçük bir şehri olan Lyck'de bir gümrük memurunun oğlu olarak dünyaya gelir. Lenz'in babası ölünce, annesi evlenmek için gider ve onu büyük annesi büyütür. Lenz, on üç yaşına geldiğinde Genç Hitler ordusuna katılır. İkinci Dünya Savaşı'nda (1943-1945) asker olan Lenz, İngiliz ordusuna esir düşer ve orduda tercümanlık yapar. Savaş bittikten sonra serbest bırakılır ve Hamburg'a yerleşir; burada İngiliz Dili ve Edebiyatı ile Edebiyat tarihi ve Felsefe okur. 1948 de “Die Welt” gazetesinde yazmaya başlar. 1951'de gazeteden ayrılır ve serbest yazar olarak hayatına devam eder. Birçok ödül alan yazar, 1965'te politikaya atılır. 2004 yılından bu yana da Hamburg'ta ve Leböllykke/Dänemark'ta yaşamaktadır.

Lenz, İkinci Dünya Savaşı'nı birebir yaşamış biri olarak savaştan oldukça etkilenmiştir ve bu yüzden de eserlerinde

savaşın izlerini görmek mümkündür. Ayrıca Lenz, eserlerinde Nazi Almanya'sını, güncel olan toplumsal konuları ve problemleri, ikili ilişkilerden doğan çatışmaları büyük bir ustalıklarla ele almıştır. (Bassmann, 12).

A.SIEGFRIED LENZ'İN “DIE FLUT IST PÜNKTLICH” HİKÂYESİ:

Bu hikâye, kadın ve sevgilisi arasında geçer. Hikâyenin ana karakteri kadın olup, yazar tarafından isimsiz lanse edilmiştir. Kadın evlidir ama mutsuzdur; çünkü kocası, Dhahran'a bir iş gezisine gitmiş ve altı ay gelmemiştir. Bu arada adam başka biriyle ilişki yaşamış ve bu ilişkiden de hastalık kapmıştır. Bu durumu karısına söylememiş ancak karısı durumu fark etmiştir. Adam karısıyla yeniden mutlu olabilmek için karısını alır ve bir adaya yerleşir; işine adadan gelip giden adamın gelgit olayını dikkate alması gerekir çünkü her akşam belli saatte adada sular yükselir ve bu zamanda adaya ulaşım sağlanamaz ancak ulaşım gelgit bittikten sonra ya da gelgitten önce sağlanır. Adam bu yüzden her akşam gelgit saatinden bir saat önce evde olmaya gayret eder. Kadın kocasının eve geliş saatini bildiği için kocası işe gittikten sonra sevgilisiyle buluşur. Kadının

sevgilisi Tom, kadının bu ilişkiyi artık kocasına söylemesini ister ancak kadın kocasıyla konuşmaya yanaşmaz. Tom bu durumdan oldukça rahatsızlık duyduğunu kadına defalarca söyler. Fakat kadın ne yapacağını bilemez. Bir gün yaptığı planı uygulamaya karar verir. Kocasının saatini bir saat ileri alarak, onun akıma yakalanmasını sağlar ve onu kendi eliyle ölüme iter (Lenz, 2006a: 156).

Görüldüğü gibi kadının eşiyile sorunlarını konuşmaması, iletişim kopukluğuna, pasif çatışmaya yol açmıştır ve aralarında iletişim sağlanamadığı için de problem devam etmiş, kadının iç çatışma yaşamasına neden olmuştur. Ayrıca kadın, sevgilisi Tom ile de iletişim kuramamıştır. Çünkü sevgilisi ona suçlamış ve yargılamıştır (sen dili). Bu durum da kadının Tom ile iletişim kurmasını engeller. Bu hoş olmayan iki durum onun psikolojisini etkiler ve kaçınma-kaçınma çatışması yaşamasına neden olur. Sağlıklı düşünemeyen kadın doğru kararlar alamaz ve kadının pasif durumda olan saldırganlığı ileri boyuta, psikopati eğilimine diğer adıyla aktif saldırganlığa dönüşür.

Sonuç olarak kadın, kocasını kendi elleriyle ölüme iter. Bu hikâye, iletişimsizliğin

kişiler arasında nasıl büyük bir soruna yol açtığını ve telafisi mümkün olmayan hasarlar verdiğini gözler önüne sermektedir.

B.SIEGFRIED LENZ'İN “DER SECHSTE GEBURTSTAG”

HİKÂYESİ:

Bu hikâye, bir annenin çocuğunun hastalığından dolayı duyduğu üzüntüyü, bulunduğu durumun psikolojisiyle yaşadığı iç çatışmayı ve kocasıyla yabancılaşmasını konu alır. Hikâyenin ana karakteri olan Maria aynı zamanda hikâyeyi anlatan ben anlatıcı rolündedir.

Ailenin on bir yaşında Jutta adında bir kızı ve beş yaşında Richard adında bir oğlu vardır. Beş yaşındaki oğulları kan kanseridir. Aile onun öleceğini bildiği için çocuklarının son günlerinin güzel geçmesini, bu yüzdende oğullarına sürpriz bir doğum günü yapmak isterler. Çocuğun doğum günü aslında iki eylülde fakat Richard'ın o güne kadar ölebileceği düşüncesiyle, doğum gününün on sekiz nisanda kutlanmasına karar verirler. Kızları kardeşinin doğum gününü erken kutladıklarının farkındadır, fakat niçin erken kutladıklarını anlayamaz. Maria, kızına kardeşinin hastalığından bahsetmez

fakat bu doğum günü kutlamasının kardeşi için önemli olduğunu belirtir. Bu yüzden de kızından, kardeşine onun doğum gününü erken kutladıklarını söylememesini rica eder.

Maria oğlu için alış verişe gider ve oğlunun istediği tüm hediyeleri alır. Oğluna çok üzülen kadın doğum gününde içki içmeyeceğine dair kocasına ve kendine söz verir. Akşam olur. Çocuğa hediyeleri verilir. Çocuk hediyelerden en çok kordonlu telefonu beğenir; Jutta ve kardeşi hediyelerle oynarlar. Kardeşinin hediyeleriyle oynayan Jutta, kardeşinden kordonlu telefonu ister fakat kardeşi vermek istemez. Bu duruma çok sinirlenen Jutta, annesine verdiği sözü daha fazla tutamaz ve kardeşine, bugün onun doğum günü olmadığını, söyler. Maria kızının söylediklerini duyar ve mide bulantısıyla banyoya gider, bir yudum içki alır ve hemen şişeyi ortadan kaldırır. Koridorda dudaklarını siler ve bir sigara yakar o sırada kocası yüzünde gülümse ile ona doğru parmak uçlarına basarak mutfaktan gelir sanki ona bir şey fısıldayacak gibi yapar ama onu görmemiş gibi yanından geçer (Lenz, 2006b:881).

Görüldüğü gibi hikâyede, çocuklarının hastalığı karı-kocayı psikolojik olarak etkilemiş ve çift birbirleriyle ilgilenemez hale gelmiştir. Maria'yı, çocuğunun hastalığı oldukça üzmüştür. İçinde bulunduğu bu durumu kocasıyla da paylaşamaması Maria'nın yalnız kalmasına yol açmış ve Maria bulunduğu durumdan kurtulmak, durumu biraz olsun unutmak için de kendini içkiye vermiştir.

Her zaman için ailede, karı koca ilişkisinde değer vermek, kabul görmek sağlıklı ilişkilerin temelini oluşturur. Cüceloğlu (2002: 108)'na göre eşlerin birbiriyle düşüncelerini, duygularını, hayallerini, kısaca hayatını paylaşması, birbirlerine “sen değerlisin”, mesajını verir.

Yukarıda verilmiş olan öykülerde, eşler birbirine değer vermemiş ve en önemlisi birbiriyle duygu ve düşüncelerini paylaşmamışlardır. Bu yüzden de aralarındaki problem devam etmiştir.

3.KADIN-ERKEK MOTİFİNİN İNCELENMESİ

Siegfried Lenz'in *Die Flut ist pünktlich* hikâyesinde kadın-erkek ilişkisine değinilmiştir. Hikâyedeki ana karakter olan

kadını yazar, isimsiz olarak göstermiştir. Öykünün anlatımı akıcı bir dil ile ifade edilmiştir. Hikâye trajik olduğu kadar da düşündürücüdür. Kadının kocasının onu aldatması, bu ilişkiden bir de hastalık kapması ve bunu ona söylememesi, kadının kocasından uzaklaşmasına ve giderek ilişkilerinin kopmasına sebep olmuştur.

Aynı evin içinde kocasıyla yabancılaşan kadın (pasif çatışma), sevgilisiyle de sağlıklı bir iletişim kuramamıştır. Kadının sevgilisinin ona sen dilini kullanarak hitap etmesi aralarındaki iletişimi engellemiştir. “Evet, sen bana defalarca anlattın ama ondan ayrılmadın; onunla kaldın. İki sene dayandın” (Lenz, 2006b: 154). “Ve sen iki sene onunla kaldın... Bu kadar uzun dayandın ve bunun için hiç bir şey yapmadın” (Lenz, 2006b: 155).

Alıntıdan anlaşıldığı üzere kadının sevgilisi de kadının içinde bulunduğu durumu anlamamıştır çünkü empati yapmamıştır aksine onu suçlayıcı, yargılayıcı davranmıştır (sen dili). Bu durumda kadın kendi içine kapanmıştır. Böylece kadın ne kocasıyla ne sevgilisiyle konuşmuş ve iki hoş olmayan durum içinde kalmıştır (kaçınma-kaçınma çatışması). Kocasının ona yaptığını bir türlü unutamayan kadın

kendince bir plan yapar; psikolojisi bozuk olduğundan da sağlıklı düşünemez. Sonuç olarak yaptığı planını uygulayarak kocasını ölüme iter; çünkü kadın, bütün bu yaşananlardan sadece kocasını sorumlu tutmaktadır.

Bu öyküye kadın-erkek motifi açısından bakılırsa, karı-koca arasında yaşanan çatışma aşılamamış, aralarında iletişim olmadığından bir çözüm yolu da bulunamamıştır. Bu yüzden ilişki kadın tarafından sonlandırılmıştır. Diğer bir yandan, kadın sevgilisiyle iletişim halinde gözükse de sevgilisinin ona sen dilini kullanması aralarında iletişimi engellemiştir. Oysa ilişkilerde ben dilini kullanmak iletişimin sağlıklı olarak ilerlemesini sağlar.

Lenz'in *Der sechste Geburtstag* hikâyesi de oldukça trajiktir. Hikâyenin ana karakteri olan Maria, aynı zamanda ben anlatıcı rolündedir. Çiftin çocuklarının hasta olması, ilişkilerini etkilemiş ve bir birine aynı evde yabancılaşmışlardır; kadın içinde bulunduğu durumu kocasıyla paylaşamayınca kendi içine kapanmış ve içinde bulunduğu durumdan çıkmak, rahatlamak için de kendini içkiye vermiştir. "Richard'ın doğum günü için

tercih ettiğimiz on sekiz nisanda içki içmeyeceğime dair ona söz verdim..." (Lenz, 2006b: 874). Maria'nın kocasına, oğlunun doğum gününde içki içmeyeceğine dair söz vermesi, onun ruh halinin davranışına ve iletişim biçimine yansımış olduğunu göstermektedir.

Bu öyküde de karı-kocanın birbirlerini dinlemediklerini ve sağlıklı iletişim kuramadıklarını bu yüzden de çatışmanın devam etmekte olduğu görülmektedir.

4. SONUÇ

Etkin ve sağlıklı iletişimde bulunabilmek için iletişimdeki kanallar aktif olarak kullanılmalı, kişiler arası iletişimde empati ve ben dili gibi önemli çözüm yollarına başvurulmalıdır. Ben dili kişinin o anki durum veya davranış karşısında kendi içinde bulunduğu durumu, duygu ve düşüncelerini ortaya koyarak açıkladığı içten bir ifade biçimidir. Karşısındaki kişiye yönelik suçlayıcı olmadığından ben dili, kişinin etkin bir iletişim kurmasını sağlar ve çatışma yaşamadan anlaşmasına yardımcı olur. Çünkü sağlıklı iletişim kurmanın ve kişilerarası çatışmayı çözümenin en önemli etkili yolu ben dilini kullanmak ve empati kurmaktır.

Empati, iki taraflı olan iletişimde kendimizi karşımızdaki kişinin yerine koyup içinde bulunulan durumu onun bakış açısından değerlendirebilmektir. Empati, iletişimi kolaylaştırır ve kişileri birbirine yaklaştırır; çünkü empatik görüşe sahip olan kişiler, birbirlerini daha iyi anlayıp karşısındaki kişinin değer yargıları, inançları sosyo-ekonomik düzeydeki farklılıklarına saygı duyup kabul eder. İletişimde bulunduğu kişileri ön yargılı bir tutumla yargılamaz, içinde bulunduğu durumun daha iyi anlaşılmasına çalışır.

Etkin iletişim için empati ve ben dili dışında karşımızdaki kişiyi dikkatle dinlemek de sağlıklı iletişim için önemlidir. Konuşanı dinlerken konuşanın sözünü kesmemelidir. Konuşmacının yüzüne bakılmalı ve onun anlaşıldığını ifade eden jest ve mimikler kullanarak iletişime destek olmalıdır. Karşımızda kinin sözü bitince anacak cevap vermeli ya da konuşmaya başlamalı ve konuşurken konuşmamıza uygun yüz ifadesi ve mimikler kullanılmalıdır. Ayrıca konuşurken ses tonuna da dikkat etmeli. Tek düze ses tonuyla konuşmaktan sakınmalıdır. Ancak iletişimde bu öğelere dikkat edildiği takdirde sağlıklı bir iletişim mümkün olur.

KAYNAKÇA

GÜRÜZ, E.;TEMEL EĞİNLİ, A., (2012). Kişilerarası İletişim -Bilgiler-Etkiler-Engeller-, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.

DÖKMEN,Ü., (2008).İletişim Çatışmaları ve Empati. İstanbul: Remzi Kitabevi.

CÜCELOĞLU,D., (2002).'Keşke'siz Bir Yaşam İçin İletişim,İstanbul: Remzi Kitabevi.

LENZ, S., (2006a). “Die Flut ist pünktlich”, Siegfried Lenz. Die Erzählungen, Hamburg: Hoffmann und Campe.

LENZ,S., (2006b). “Der sechste Geburtstag”, Siegfried Lenz. Die Erzählungen. Hamburg: Hoffmann und Campe.

WINFRIED, B., (1978). Siegfried Lenz: sein Werk als Beispiel für Weg u. Standort die Literatur in der Bundesrepublik Deutschland/ von Winfried Bassmann. Bonn: Bouvier

TELEPATİ, (2014). <http://www.telepati.com.tr/kasim04/konu2.htm>,Erişim tarihi: 01.03. 2014.